

egy részes, egészestés dokumentumfilm, szociográfia, antropológiai megközelítése, oknyomozás, folyamatkövetés, riportfilm, családfakutatás, vegyes házasság, nemzeti identitás, poliidentitás, kisebbségi identitás, származás, félvér, keverék, társadalmi helyzet, társadalmi különbség, történelmi örökség, határmódosítás, Észak-Magyarország, Szlovákia

Kitagadottak

2001

93'

színes, video

Rendező: Kószegi Edit és Szuhay Péter

„Lajos bátya vagy az első világháborúban vagy 10 évvel korábban született – ki tudja? Mikor eljött Szlovákiából a szülői házból Jósvafőre, nem hozott mást magával, csak a festményt, azt, ami mindig ott lógott a szobája falán. Pár éve, mikor unokahúga, Mariska, a fiatal büszke fiatalasszony meglátogatta, megmutatta neki a képet és elárulta a nagy titkot, hogy ezek az ősök. Tehát van is mire büszkének lennie. Mariska kölcsönkéri, lemásoltatja, bekeretezteti, csináltat belőle több kis képet is.

Megindul a kutatás, hogy kik is ők valójában. A képen főméltóságú család látható: az üknagypapa, aki valahonnan Franciaországból származik, az üknagymama, aki Bécsben volt színésznő, körülöttük a gyerekek. Az elbeszélés szerint a papa a császári hadseregben szolgált és valószínűleg őt is Vargának hívták. A család félvérnek mondja magát. Az üknagypapa már félvér volt, de a felesége az magyar, illetve bécsi. A dédnagypapa, aki természetesen szintén félvér, megszőktette az ardói bíró lányát, aki magyar lány volt. Ezért őt kitagadták. Nagyapjuk tehát büszkén mondhatta, hogy ő nem cigányasszonyt szopott. Hogy ki volt cigány a családban, arról nem szól a fáma, de hogy valaki volt, azt mindig tudták és vállalják. Bár nem is igen van más választásuk, mert a testvérek egy része a nemkívánatos bőrszín örökölte. Ezek közé tartozik Mariska édesanyja, regina is., akit apja és testvérei már ezért is szégyelltek, hát még mikor egy cigány emberrel kötött házasságot. Így hát őt is kitagadták. Férje, aki bányász, rengeteget dolgozik, hogy kilenc gyermekét tisztességben felnevelhesse és kivívassa a falubeliek tiszteletét. Ő sem akarja, hogy cigánynak tartsák és nevezzék. Immár felesége vigyáz arra, hogy gyermekei hozzájuk illő párt válasszanak. S bizony, mint annak idején őt apja, úgy ő is hosszabb-rövidebb időre kitagadja egyik- másik gyermekét. Ez a családi abszurd határozza meg életüket. Hová tartoznak, mit vállaljanak, mit kell vállalniuk?

Kiket ábrázol ez a rejtélyes kép? Aki a film elején még nem tudja, az a film végére megtudhatja.” (Gyártói annotáció)

„...mondja Mariska, hogy Lajos bátyától kapott valami képet nagyapáról. Én nem tudom milyen kép az. Én voltam Lajos bátyánál, de én semmilyen képet nem láttam... Azt mondja Mariska, hogy ideadta neki, hogy lemásoltassa, de csak addig, míg gyorsan vissza is viszik, mert ő azt senkinek a kezébe nem adja ki, senki meg sem láthatja, mert ha meghal, azt vele úgy kell eltemetni. Mert az titok, hogy miféle titok, én azt nem tudom, csak titok... Becsomagolta a vénember, a Lajos, aztán áthozta Mariska. Hát buszon jöttünk, tudod, hát nem tudták milyen kép van benne, csak kép... Aztán elvitte Bányára Mariska, megnagyíttatta a fényképésszel, aztán most van neki egy nagy kép.

Mindig sírok és azt mondom Mariskának, hogy de boldog az, akinek van anyja. Minden panaszát elmondhatja... csak én nem mondhatom soha, csak terítón láttam, akkor hívtak haza...

Én rossz vagyok, nem szeretem az olyanokat. Csak olyanokat szeretek, mint mink vagyunk. Azt mondtam most is a fiamnak, aki elment, a rossz, hogy az én síromhoz ne álljon, mert a gyerekeket nekem ne csúfítsa el, mert nekem vannak rendes gyerekeim, ő csak maradjon ott, ahova ment. Azt a karincst ne próbálja megfogni. Lehet, hogy Isten ezért haragszik rám,

meg fog verni, de nem bánom, mert Isten egyformának teremtette a népet, de azért mégsem...” (Részlet a filmből, a Varga Reginával készült interjúból, www.port.hu)

„A *Kitagadottak* egy olyan soktagú (nagyreszt) roma származású család története, amelynek szereplői közül a legtöbben Észak Magyarországon, a szlovák határ menti kis településeken élnek. A "családfa-történet" kiindulópontjául pedig egy múlt századi fotó szolgál, amely alapján a család egyik ágában arisztokrata ősokeket vélnek a leszármazottak felfedezni. A családfa különböző ágait követve, az ősök után kutatva (nemcsak helyileg máshol élő), de eltérő életmódú, mentalitású családtagokkal is készülnek beszélgetések. Egyrészt több vegyes házasság is előfordul, másrészt a roma származású családtagok között találunk bányászokat, parasztokat és zenészeket. A család történetében előforduló sorozatos kitagadások indítékai túlnőnek a személyes ellentéteken. A "hiányérzet" felismerésétől vezérelve az idős nagybácsi, akinek fő szórakozása a történelem-tankönyvek böngészése, elővarázsolja a fiktív, előkelő származás bizonyítására szolgáló fotót. Ez a szimbolikus értelmű, ironikus színezetű narrációs keret teszi mélyen emberivé az alapvetően tudományos megközelítéssel készült alkotást.” (P. A.)

Operatőr: Kőszegi Gyula

Vágó: Rigó Mária

Hang: Zányi Tamás

Szereplők: Virág Mariska, Varga Regina, Virág Erzsike, Virág János, Virág Tivadar, Virág Józsi, Virág Ani, Virág Emese, Virág Pisti, Virág Béla, Russzó Lajos, Russzó József

Producer: Fehéri Tamás

Gyártó: Fórum Film Alapítvány

1145 Budapest, Róna u. 174.

Tel./fax: 2205413

e-mail: forumfilm@mail.datanet.hu

www.forumfilm.hu